

Τὸ νὰ βγάξουν τώρα ἔργα, σὰν τὰ «Τραγούδια» τοῦ Ἀκροθαλασσίτη, μοῦ φαίνεται πὼς γίνεται ὄχι χωρὶς κάποια ὀπισθοβουλία σὲ βάρος τῶν παλιῶν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐλπίζουν ψῆφο ἀνοχῆς καὶ τῶν νέων, στοὺς ὁποίους, εἶναι τόσο ἀφελεῖς, ὥστε νάχουν τὸ θάρρος νὰ τοὺς παρουσιάσουν παρόμοια ἔργα, μὲ φιλολογικὲς ἀξιώσεις. Ἄλλοιῳ δὲν μπορῶ νὰν τὸ φανταστῶ, οὔτε καὶ νὰ τὸ πιστέψω, πὼς γελοῦν οἱ ἴδιοι τὸν ἑαυτό τους, πιστεύοντας ἀληθινὰ στὴν ἀξία τοῦ ἔργου τους.

Γιαυτό, ἐκεῖνο ποὺ θάθελα νὰ θυμίσω ἐδῶ στοὺς συγγραφεῖς παρόμοιων φιλολογικῶν ἔργων καὶ ποὺ ἐγὼ τοῦλάχιστο δὲ θὰ μπορέσω νὰ ξεχάσω ποτέ, εἶναι τὰ λόγια τοῦ Βασιλικοῦ ἀπὸ τὴς στήλης τοῦ «Νουμᾶ» γιὰ κάποια ἄλλα τότες βιβλία, — «πὼς πρέπει νὰ μάθουν οἱ νέοι, ὅτι δὲν τοὺς ἐπιτρέπεται νὰ δημοσιεύουν παιδικὰ γυμνάσματα», — ἔστω κιόταν εἶναι πιὰ πολὺ μεγάλα παιδιὰ.

Πόλη, 16 τοῦ Μάρτη 1912

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

“ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΛΣΤΟΗ,,

(Τοῦ J. Teneromo, φίλου τοῦ φιλοσόφου)

ΕΙΜΑΣΤΕ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ;

«Ἡ μέρα τοῦ Ἰωβιλαίου» — 9 τοῦ Θεριστῆ 1907 — στὴ Γιασνάγια Πολιάνα εἶταν βροχερή, σὰν τὴς ἄλλες μέρες. Πρωτ-πρωτ ἀκόμα ὁ οὐρανὸς εἶταν γεμάτος σύγνεφα καὶ τὸ μεσημέρι ξέσπασε σὲ δυνατὴ βροχή.

Ὁ Λέο Νικολάγεβιτς δὲν μπορούσε νὰ κάνει τὸ συνηθισμένο του περίπατο καὶ καθότανε συλλογισμένος καὶ μελαγχολικὸς στὸ πραθούρι τοῦ γραφείου του.

Τοῦ ἔφερναν τὰ τηλεγραφήματα, ποὺ ἔφταναν ἀπὸ τὴν κάθε γωνιά τῆς Ρωσσίας. Τένοιγε, τὰ διάβαζε τρεχάτα καὶ τᾶρριχνε στὴν πάντα.

«Πάλι, μεγάλος, ἔλεγε μ' ἕνα πνιμένο γέλιο, μονάχα ὁ Θεὸς ξέρει τί ἔπαθον αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι. Ἡ λέξη τοὺς κάνει νὰ παραμιλοῦν! — «μεγάλε ποιητῆ — στὸ μεγάλο τῶν μεγάλων· ἐδῶ μάλιστα ἕνας γράφει — στὸ μεγάλο τῶν μικρῶν — ἕνας συντάχτης τῆς «Νέας Ρωσσίας» — τὸν ξέρετε;»

Μοῦδωκε τὸ τηλεγράφημα.

Ντράπηκα, γιατί βρέθηκα νὰ μὴν ξέρω αὐτὸ τὸ πρόσωπο, μὰ δὲ δίσταξα νὰ ξομολογηθῶ αὐτῆ μου τὴν ἁμαρτία στὸ Λέο Νικολάγεβιτς.

«Αὐτὰ τὰ Ἰωβιλαῖα» μοῦ εἶπε, «αὐτὰ τὰ λιθά-ρια, ποὺ τάβγαλε ἀπ' τὴ μέση τὸνθρώπινο χέρι,

γιατὶ ὁ σκοπὸς τους εἶταν σοφιστικὸς, ἀνόητος καὶ δὲν ὠφελοῦσαν σὲ τίποτα, μείνανε κάμποσον καιρὸ μακριὰ ἀπὸ τὴ ζωὴ, μὰ τώρα νά, πάλι, ποὺ ξαναφαίνεται στὸν κόσμον αὐτὸς ὁ φοβερὸς παραλογισμὸς.

»Θυμᾶστε τί ἔλεγε ὁ Χριστὸς καὶ οἱ προφῆτες γιὰ τὰ μνημεῖα καὶ τοὺς λιθοβολισμοὺς; Τὸ ἴδιο κι ἀπαράλλαχτο γίνεται καὶ τώρα. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ἔχουμε μνημεῖα καὶ λιθοβολισμοὺς κι ἀπὸ τὴν ἄλλη Ἰωβιλαῖα καὶ καταδίωξεις. Ἐδῶ ἔχετε ἕνα πρόσφατο παράδειγμα. Ἐνα γράμμα ἀπὸ τὴν Πετροῦπολη μοῦ λέει γιὰ τὴ σύλληψη ἑνὸς ἐκδότη, ποὺ τόλμησε νὰ δημοσιέψῃ ἕνα μου φυλλάδιο «οὐ φονεύσεις» θὰ τὸ θυμᾶστε τὸ βιβλίον μου αὐτό. Σὰς τῶδειξα ἐδῶ καὶ 6 χρόνια. Σύμφωνα μὲ τὴς δικῆς σας τὴς ἰδέας δὲν ἔχει τίποτα φοβερὸ καὶ ἐγκληματικὸ. Μ' αὐτὸ προσπάθησα ὅσο πιὸ βαθιὰ μπορούσαν ἀποδείξω στοὺς ἀνθρώπους, πὼς κάθε λογῆς σκοτωμὸς, καὶ μάλιστα ὁ τρομοκρατικὸς, εἶναι καταδικασμένος. Κι ἔμωσ κυνηγοῦν καὶ πιάνουν τοὺς ἀνθρώπους. Σ' αὐτὸ μου τὸ βιβλίον κάνω λόγο καὶ γιὰ τὸν πόλεμο καὶ τὴ θανατικὴ τιμωρία. Αὐτὰ δὲν ἐπιτρέπονται σήμερα. Στὴς μέρες μάλιστα, ποὺ κρατᾶ τὸ Σύνταγμα. Σήμερα γράφτω μιὰ ἐκθεση, ποὺ προσπαθῶ ὅσο τὸ δυνατό πιὸ καθαρὰ νὰ ζωγραφίσω τὸ καταπιεστικὸ αἶσθημα τῆς φρίκης καὶ τῆς κουταμάρας, ποὺ πιάνει κεινοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ θέλουν νὰ βάλουν χέρι στὸ Λόγον. Ὁ Λόγος;! Καὶ ποιὸ πρᾶμα μπορεῖ νὰ γίνῃ; ὄχι μόνο πιὸ ἱερὸ καὶ πιὸ πολύτιμο, μὰ καὶ πιὸ ἀναγκαῖο ἀπ' αὐτὸ τὸ φῶς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους! Στὴν ἀρχὴ εἶταν — ὁ Θεός, εἶταν — ὁ Λόγος· εἶταν κείνο μὲ τὸ ὅποιο ὁ ἄνθρωπος ἀνασαίνει καὶ ζῆ. Ἀπάνου λοιπὸν σὲ ποιὸν σηκώνουν τὰ χέρια τους, ὅταν θέλουν νὰ βάλουν χέρι στὸ Λόγον;

»Ἔερετε, μοῦρχεται καμιά φορὰ στὸ νοῦ, πὼς ἂν ἐμεῖς δὲν εἶχαμε αὐτὴ τὴ διδασκαλία, ποὺ μὲ τοὺς μάρτυρες καὶ τὰ πάθια μᾶς ἤρτε στὸν κόσμον· πὼς, ἂν αὐτὴ δὲ γινότανε παντοῦ γνωστὴ καὶ δὲν ἔφτανε σ' ἕνα τέτιο ἀσύλληφτο ὕψος, ποὺ τὸ κάθε τις ἀντίθετο σ' αὐτὴ νὰ τὸ ἀπαγορεύουν οἱ ἄνθρωποι, ἂν αὐτὴ δὲν ἔμπαινε σὰν κυριώτατος ὁρος τῆς Ζωῆς, ἂ δὲ γινότανε γνωστὴ στὸν κόσμον καὶ μὲ τὸν πιὸ ἐπίσημο τρόπο σὰ θρησκευτικὴ διδασκαλία, ποὺ κρατᾶ τὴν πρώτη θέση, τότες δὲ θᾶχαμε ὄλ' αὐτὰ, τότες θᾶμαστε ἀληθινὰ πιὸ ἀπλοὶ καὶ πιὸ εὐτυχισμένοι.

»Δὲ θὰ ξέραμε καμιά καλύτερη ζωὴ. Δὲ θᾶκούγαμε τί ἀπαίτησες ἔχει μιὰ ἀψηλὴ ἠθικὴ, δὲ θᾶχαμε τὴν παντοδύναμη ἀλήθεια, ποὺ ἀποκαλύφθηκε στοὺς ἀνθρώπους καὶ σφραγίστηκε μὲ τὸ θάνατο τοῦ ἴδιου τοῦ Δασκάλου καὶ πολλῶν μαθητῶν του — καὶ ἡ ζωὴ μας δὲ θᾶταν γεμάτη ἀπ' αὐτῆς τὴς φοβερῆς, τὴς κλονισμένης ἀπόφασης, σὰν ποῦναι τώρα.

»Θάμαστε είδωλολάτρες και - τίποτα παραπάνω. Θα ξέρουμε μονάχα ένα πράμα και δε θα τυραννιούμαστε και δε θα μαρτυρούσαμε με τὰ ανέκφραστα βάσανα τῆς συντριμμένης τῆς συνείδησής μας, πού ἀδιάκοπα μᾶς κοπανίζει τὴν ψευτιά και τὴ ματαιότη-
τα τῆς ζωῆς. Πάνου-πάνου εἶναι τὸ βερνίκι και ἡ λάμψη τῆς ἀψηλῆς διδασκαλίας και τῆς ἀγιώτατης πίστεως, μὰ μέσα ἡ ἀηδία και ἡ ἀποσύνθεση τῆς είδω-
λολατρείας. Μιά σαπίλα τῆς ψυχῆς. Δὲ θὰ βλέπαμε τίποτε ἀπ' ὄλ' αὐτὰ και ἡ ζωὴ μας θάταν πολύτι-
μη, σὰν ποῦτυχε στοὺς αὐτάρεσκους, τοὺς ξουρισμέ-
νους και τοὺς καλοθρεμμένους Ρωμαίους, πού γνώ-
ριζαν μονάχα τὴς εὐχαρίστητες τῆς ζωῆς, πού μο-
νάχα αὐτὲς προσκυνούσαν και περήφανοι λέγαν γιὰ
τὸν ἑαυτὸ τους : «Δὲν πιστεύουμε σὲ φαντασίες!»

»Τὴ ζωὴ μας τὴν ἔχουμε κανονίσει με τέτιο τρόπο, πού νὰ φαίνεται, πὼς σ' ὄλα τὰ πράματα τὴν πρώτη θέση κρατᾷ τὸ Λογικό. Οἱ ἄνθρωποι σκύ-
φτουν μπροστὰ στὴν «Ἰδέα» και φιλοῦν τὰ σύμβο-
λα και τὰ ἀγάλματά τους με περηφάνεια κ' ἐπι-
μονή, πολλές φορές μάλιστα και με κανόνια και του-
φέκια, θέλουμε νὰ δείξουμε πὼς εἴμαστε χριστιανοὶ
και πὼς ἀγαποῦμε Ἐκεῖνον, τὸν πολυέσπλαχνο μὰ
ἡ ἀλήθεια εἶναι, πὼς στὴς οἰκογένειές μας, στὰ σκο-
λειά μας, ἀκόμα και στὰ κράτη μας φωλιάζει ἡ σα-
πίλα τῆς ζοφερῆς είδωλολατρείας και ἡ βρώμα τῶν
σκουριασμένων σκέψεων. Δολοφονία, Καταδίωξη,
Φυλακή, Θάνατος. Γι' αὐτὸ ἡ ζωὴ μας εἶναι γεμά-
τη ἀπὸ στεναγμοὺς και πόνους. Ὁ Οὐρανὸς βουίζει
ἀπὸ τὸ θρῆνο τῶν ἀνθρώπων, πού τυραννιούνται. Κι
αὐτοὶ με στόμα γεμάτο σοῦ λένε, πὼς εἶναι Χριστια-
νοί. Ἔσεἰς εἰστε, πού δημιουργήσατε αὐτὴ τὴ φαρ-
μακερὴ είδωλολατρεία, ἔσεἰς εἰστε, πού και τὰ πιὸ
ἀγία τοῦ Χριστιανισμοῦ τὰ πνίγετε και τὰ ποδοπα-
τᾶτε. Κ' ἔτσι γίνεστε αἴτιοι μιᾶς τέτιας τραγωδίας
τῆς ζωῆς μας».

ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Σπύρο Θεραϊώτη. Ὁ κ. Γ. Π. εὐχαριστᾷ πολὺ γιὰ
τὸ καλὸ σου γράμμα. — κ. κ. Σ. Θεολ. Μασσαλία, Κ.
Ἄντ. και Ὁ. Νομ. Καλκούτα, Φιλ. Σιαυσ. Πόλη, Ν.
Πασ. Μυτιλήνη και Γ. Καλιτσ. Βερολίνο. Λάβετε τὴς συν-
τρεμῆς τοῦ 1912 κ' εὐχαριστοῦμε. — κ. Κ. Δαν. Βασου.
Ἄπὸ τὸ 421 και 425, τὸ γράψαμε κι ἄλλοτε, δὲ μᾶς ἀ-
πύμνινα ἀντίτυπο. — κ. κ. Π. Μαρ. Τραπεζοῦντα και Γ.
Λεοντ. Σάμο. Βιβλία σταλθήκανε με συστημ. δέματα. Πλη-
ροφορεῖτε μας παραλαβή. — κ. Ἐλ. Ναρ. Φέρτ' το κα-
λύτερα στὸ γραφεῖο ἑ ἴδιος τὴν Κεριακὴ τὸ πρωτ. Καθὼς
τὸ δηλώσαμε και στὸ περασμένο φύλλο, δὲ κι ὀμπρὸς θὰ
δεχόμεστε στὸ γραφεῖο τοῦ φίλους τὴν Κεριακὴ τὸ πρωτ
στὴς δέκα.

ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΡΙΝΟΣ

Ἄλλοι τραγουδιστὲς εἶχαν τὴ Μοῖρα
νὰ ζήσουνε σ' ἕνα χρυσὸν αἰώνα·
σκοπὸς τῆς ζωῆς τους ἦ Ἄπολλώνια λύρα,
θρησκεία τους οἱ κόρες τοῦ Ἐλικώνα.

Ἄπ' τὸ Ἔθνος τους στερχτοί, στὸ πέρασμά τους
ξεφύτρωναν οἱ λάτρες σὰ λουλούδια.
Τέτιο στεφάνι βάζαν στὰ μαλλιά τους,
τέτια λαλοῦσαν Ὀμορφιάς τραγούδια.

Ἄλλοι ἂν ἐξοῦσαν παρμερισμένοι
σ' ἕνα Βαίμαρ, σὲ μιὰν ἐρημία,
πρίγγητες και Μαικῆνες δοξασμένοι
τοὺς χάριζαν θερμὴ μιὰ προστασία.

Κ' ἐγὼ ὀχτρεμένος ἀπὸ τὸ λαὸ μου,
με μιὰ ζωὴ πούναι σὰν ἕνας θρῆνος,
ἕναν προστάτη ὡστόσο ἔχω ἀκριβὸ μου,
πού τ' ὄνομά του ἔναι : ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΡΙΝΟΣ

1912

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

Ο ΣΤΡΑΒΟΣ ΜΟΤΖΙΚΑΝΤΗΣ

(KARL FRANZ HEIDING)

Πάντα, ἔταν πέρναγα ἀπὸ τὴ στοά, ἔβλεπα τὸ
στραβὸ, πολλές φορές μάλιστα τὸν ἀκουγα, πού ἔ-
παιζε φυσαρμόνικα.

Ἐκεῖ καθότανε ὀλόκληρη τὴν ἡμέρα ἀπάνου
στὸ σκαμνί, ἀπὸ τὸ πρωτὸ στὴς 9 πού τὸν ἔφερνε μιὰ
γυναίκα ὡς τὸ βράδι στὴς 6, πού ἐρχότανε ἡ ἴδια
και τὸν ἔπαιρνε πάλι σπῆτι του.

Σπάνια συνέβαινε οἱ διαβάτες νὰ τοῦ ρίξουνε μιὰ
μπακίρα, ἀκόμα σπανιώτερα ὅμως κατρακύλαγε ἕνα
νικελ στὸ ἀπλωμένο του καπέλλο, πού μιὰ φορὰ ἴσως
νὰ εἶχε μαῦρο χρῶμα.

Σήμερα εἶτανε τὸ καπέλλο παλιωμένο και ξα-
σπρισμένο σὰν τὸν κάτοχό του. Αὐτὸς εἶτανε ἕνας
ψηλὸς ἄντρας με ἄσπρα γένεια, μιὰ σωστὴ μορφή
πολεμιστῆ ἀπὸ τὸ 1866 ἢ 1878. Μιὰ πινακίδα με
τὴν ἐπιγραφή : «Παρακαλῶ, ἕνας στραβὸς νοσοκό-
μος» σ' ἔκανε νὰ νομίζεις πὼς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος
θάπαθε στὸν πόλεμο, και τὴν ἴδια ἰδέα εἶχα σχη-